T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/565
KARAR NO : 2022/511
KARAR TR : 31/10/2022

ÖZET:Uyuşmazlık Mahkemesince daha önce *"idari yargı yerinin"* görevli olduğu yönünde karara bağlanan dava konusu ile ilgili olarak, yeniden yapılan BAŞVURUNUN REDDİ hk.

K A R A R

Davacılar : 1-N. A 2- A. Y 3-H. D
4-R. K, 5-Ş. P 6-M. D
7-M. T
Vekili : Av. F. A
Davalı : Konyaaltı Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. M. E. H

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılar vekili, müvekkillerinin hissedar olduğu Antalya İli, Konyaaltı İlçesi, ...Mahallesi, ... ada, ... parsel sayılı taşınmazın imar planında semt spor sahası olarak ayrıldığını, davalının bugüne kadar taşınmaz üzerinde işlem tesis etmemek suretiyle taşınmaza kamulaştırmasız el attığını ileri sürerek, şimdilik 10.000 TL tazminatın faizi ile birlikte tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Antalya 6. Asliye Hukuk Mahkemesi 02/05/2014 tarihli ve E.2012/37, K.2014/250 sayılı kararı ile** 24/02/2014 tarihli bilirkişi raporuna göre fiilen el atılmayan 4279 ada 1 parsel sayılı taşınmaz hakkındaki davanın İmar Kanun'u kaynaklı olduğu, bu sebeple idari yargıda görülmesi gerektiği gerekçesiyle yargı yolu nedeniyle davanın usulden reddine karar vermiş, bu kararın05/03/2015 tarihinde kesinleştiği anlaşılmıştır.

3. Davacılar vekili bu kez benzer istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. Antalya 1. İdare Mahkemesi 27/09/2016 tarihli ve E.2015/512, K.2016/877 sayılı kararıyla, 6745 sayılı Kanun'un 33.maddesi ile 2942 sayılı Kanun'a eklenen Ek 1/1 maddesi ile uygulama imar planlarında umumi hizmetlere ve resmî kurumlara ayrılmak suretiyle mülkiyet hakkının özüne dokunacak şekilde tasarrufu hukuken kısıtlanan taşınmazlar hakkında, uygulama imar planlarının yürürlüğe girmesinden itibaren beş yıllık süre içerisinde imar programları veya imar uygulamaları yapılması ve bütçe imkânları dâhilinde bu taşınmazların ilgili idarelerce kamulaştırılması veya imar planı değişikliği yapılması/yaptırılması zorunluluğu getirilerek bu konuda vatandaşların karşılaştıkları mağduriyetlerin giderilmesi, bu kapsamda kalan taşınmazların bu Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç beş yıllık süre içerisinde bütçe imkanları dahilinde ilgili idarelerce kamulaştırılması veya taşınmazların mevcut imar planı bulunup bulunmadığı veya imar planı yapılabilecek yerlerden olup olmadığı durumuna göre imar planı/imar uygulaması/toplulaşma yapılmak/yaptırılmak suretiyle başka yerden mümkün ise müstakil, değilse hisseli parsel verilmesi veyahut taşınmazların tahliye edilerek kullanıma imkan verecek biçimde malikine iade edilmesinin amaçlandığını, Kanun'da düzenlenen 5 yıllık sürenin ek 1. madde kapsamında kalan ve bu Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten önce tasarruf hakkı kısıtlanan taşınmazlar hakkında da bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren başlayacağını, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce açılan ancak henüz karara bağlanmayan veya kararı kesinleşmeyen davalara da bu madde hükümlerinin uygulanacağı sonucuna ulaşıldığını, bu durumda, yeni yasal düzenleme uyarınca bu aşamada hukuken uyuşmazlığın esası hakkında karar verme olanağı bulunmadığını belirterek, davanın esası hakkında bir karar verilmesine yer bulunmadığına karar vermiş, karar temyiz edilmiştir.

5. Danıştay Altıncı Dairesi 14/11/2018 tarihli ve E.2018/8366, K.2018/9296 sayılı kararıyla, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun Geçici 11. maddesinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiş olması karşısında, İdare Mahkemesince, öncelikle sorumlu idare/idareler belirlenerek, uyuşmazlığa konu taşınmazdaki tasarruf imkanının mülkiyet hakkının özüne dokunacak şekilde kısıtlanıp kısıtlanmadığı, kısıtlanmışsa bu kısıtlılığın uygulama imar planından mı yoksa

özel kanundan mı kaynaklandığı, taşınmazın hangi tarih itibariyle edinildiği hususları araştırılarak, uygulama imar planında belirlenen işlevi nedeniyle mülkiyet hakkının süresi belirsiz bir zaman diliminde kısıtlandığının ve tazminatı gerektirir mağduriyetinin oluştuğunun tespit edilmesi halinde ise; aralarında gayrimenkul değerleme uzmanının da bulunduğu bilirkişi kurulunca, taşınmazın dava tarihindeki cins ve nevi, yüzölçümü, kıymetini etkileyecek bütün nitelik ve unsurları, her unsurun ayrı ayrı değeri, varsa vergi beyanı, varsa resmi makamlarca yapılmış kıymet takdirleri, taşınmazın mevkii ve şartlarına göre ve olduğu gibi kullanılması halinde getireceği net geliri, özel amacı olmayan uyuşmazlığa konu taşınmazın çevresinin imar planındaki kullanım biçimi, yapılaşma koşulları ve konumları açısından benzer özellikleri olan taşınmazlar arasından emsal seçilmeli, davaya konu taşınmaz kadastro parseli ise; emsal alınacak taşınmaz da kadastro parseli olmalı ya da emsal parsel imar parseli ise, emsal taşınmazda kesilen düzenleme ortaklık payı oranı ölçüsünde davaya konu taşınmaz bedeli düşülerek taşınmazın gerçek bedeli belirlenmek suretiyle satışlara göre satış değeri, bedele etki eden tüm kanuni veriler, imar verileri, taşınmazın özgün nitelik ve kullanım şekli, değeri etkileyen hak ve yükümlülükleri, gayrimenkul üzerinde ayni ve şahsi ittifak hakları ve gayrimenkul mükellefiyetleri vb. bedelin tespitinde etkili olacak diğer objektif ölçülerin belirlenmesi suretiyle taşınmaz bedeli tespit edilerek uyuşmazlığın esası hakkında yeniden karar verilmesi, ayrıca hukuki el atma nedeniyle açılan tam yargı davaları, adli yargıdaki fiili el atma nedeniyle açılan davalardan farklı olarak, 3194 ve 2942 sayılı Kanun'lar kapsamında açılan davalar olduğundan, hükmedilecek faizin; dava açma tarihi itibariyle talep edilen miktar için, dava tarihinden geçerli olmak üzere, ıslah edilen kısım için ıslah tarihi itibariyle hesaplanması gerektiği gerekçesiyle, idare mahkemesi kararının oyçokluğuyla bozulmasına ve dosyanın mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

6. Antalya 1. İdare Mahkemesi 04/06/2020 tarihli ve E.2019/1067, K.2020/415 sayılı kararı ile bozma ilamındaki gerekçeler doğrultusunda yargılama yaparak davanın reddine karar vermiş, bu karar da temyiz edilmiştir.

7. Danıştay Altıncı Dairesi 15/11/2021 tarihli ve E.2021/8924, K.2021/12484 sayılı kararıyla, uyuşmazlığa konu taşınmazın en son yürürlükte olan nazım ve uygulama imar planındaki güncel hali ile davacıların söz konusu taşınmazla mülkiyet ilişkisinin devam edip etmediği tespit edilerek ve sorumlu idare/idareler belirlenerek, taşınmazın uygulama imar planındaki güncel fonksiyonuna göre; yerinde yaptırılan keşif ve bilirkişi incelemesi sonucu düzenlenen rapor yeterli görülüyorsa bu rapor değerlendirilerek, yeterli görülmüyorsa aralarında gayrimenkul değerleme uzmanının da bulunduğu bir bilirkişi kurulunca, taşınmazın dava tarihindeki cins ve nevi, yüzölçümü, kıymetini etkileyecek bütün nitelik ve unsurları, her unsurun ayrı ayrı değeri, varsa vergi beyanı, varsa resmi makamlarca yapılmış kıymet takdirleri, taşınmazın mevkii ve şartlarına göre ve olduğu gibi kullanılması halinde getireceği net geliri, özel amacı olmayan emsal satışlara göre satış değeri, bedele etki eden tüm kanuni veriler, imar verileri, taşınmazın özgün nitelik ve kullanım şekli, değeri etkileyen hak ve yükümlülükleri, gayrimenkul üzerinde ayni ve şahsi ittifak hakları ve gayrimenkul mükellefiyetleri vb. bedelin tespitinde etkili olacak diğer objektif ölçülerin belirlenmesi suretiyle taşınmaz bedeli tespit edilerek uyuşmazlığın esası hakkında yeniden karar verilmesi gerektiği"uyuşmazlığa konu taşınmazın en son yürürlükte olan nazım ve uygulama imar planındaki güncel hali ile davacıların söz konusu taşınmazla mülkiyet ilişkisinin devam edip etmediği tespit edilerek ve sorumlu idare/idareler belirlenerek, taşınmazın uygulama imar planındaki güncel fonksiyonuna göre; yerinde yaptırılan keşif ve bilirkişi incelemesi sonucu düzenlenen rapor yeterli görülüyorsa bu rapor değerlendirilerek, yeterli görülmüyorsa aralarında gayrimenkul değerleme uzmanının da bulunduğu bir bilirkişi kurulunca, taşınmazın dava tarihindeki cins ve nevi, yüzölçümü, kıymetini etkileyecek bütün nitelik ve unsurları, her unsurun ayrı ayrı değeri, varsa vergi beyanı, varsa resmi makamlarca yapılmış kıymet takdirleri, taşınmazın mevkii ve şartlarına göre ve olduğu gibi kullanılması halinde getireceği net geliri, özel amacı olmayan emsal satışlara göre satış değeri, bedele etki eden tüm kanuni veriler, imar verileri, taşınmazın özgün nitelik ve kullanım şekli, değeri etkileyen hak ve yükümlülükleri, gayrimenkul üzerinde ayni ve şahsi ittifak hakları ve gayrimenkul mükellefiyetleri vb. bedelin tespitinde etkili olacak diğer objektif ölçülerin belirlenmesi suretiyle taşınmaz bedeli tespit edilerek uyuşmazlığın esası hakkında yeniden karar verilmesi gerektiği gerekçesiyle, kararın yeniden bozulmasına hükmetmiştir.

8. **Antalya 1. İdare Mahkemesi20/09/2022 tarihli ve E.2022/583 sayılı kararı ile,**aynı yere ilişkin aynı Mahkemenin 2021/1361 esas sayılı dosyasında yapılan keşif sonrası düzenlenen bilirkişi raporuna göre *"taşınmaz sınırında inşa edilen menfezin yaklaşık 1m2 lik beton imalatının parsel içine taştığının"* tespit edildiği, bu sebeple dava konusu taşınmaza fiili el atma bulunduğunun tespit edildiği gerekçesi ve uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı organlarının görevli olduğu görüşüyle, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, Uyuşmazlık Mahkemesince bir karar verilinceye kadar davanın bekletilmesine karar vermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

9. 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyisi Hakkında Kanun'un *"Yargı merciince yapılacak işlemler"* başlıklı 12. maddesi şöyledir:

> *"Görev itirazında bulunan kişi veya makam, itirazın reddine ilişkin kararın verildiği tarihten, şayet bu kararın tebliği gerekiyorsa tebliğ tarihinden, itiraz yolu açık bulunan ceza davalarında ise ret kararının kesinleştiği tarihten başlayarak onbeş gün içinde, uyuşmazlık çıkarılmasını istemeye yetkili makama sunulmak üzere iki nüsha dilekçeyi itirazı reddeden yargı merciine verir.*
>
> *Bu yargı mercii, dilekçenin bir nüshasını ve varsa eklerini yedi gün içinde cevabını bildirmesi için diğer tarafa tebliğ eder. Tebligat yapılan taraf, süresi içinde bu yargı merciine cevabını bildirmezse, cevap vermekten vazgeçmiş sayılır.*
>
> *Yargı mercii, itiraz dilekçesi üzerine verdiği itirazı ret kararını kaldırarak görevsizlik kararı vermediği takdirde; yetkili makama sunulmak üzere kendisine verilen dilekçeyi, alınan cevabı ve görevsizlik itirazının reddine ilişkin kararını, dava dosyası muhtevasının onaylı örnekleriyle birlikte uyuşmazlık çıkarma isteminde bulunmaya yetkili makama gönderir.*
>
> *Bir davada uyuşmazlık çıkarılması için yalnız bir kez başvurulabilir."*

10. "*Yargı merciilerinin uyuşmazlık mahkemesine başvurmaları*" başlıklı 19. maddesi şöyledir:

"Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler.

Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir."

11. "*Kararların bildirilmesi*" başlıklı 28. maddesi şöyledir:

"Uyuşmazlık Mahkemesi, vereceği bütün kararların sonuçlarını ilgili Başsavcı ve Başkanunsözcüsüne, görev uyuşmazlığının çözülmesi için kendisine başvuran yargı merciine, kararı beklemesi için yazı yazılmış bulunan yargı merciine veya mercilerine uyuşmazlığın çözülmesi için başvurmuş olan kişilere veya makamlara hemen tebliğ eder.

İlgili yargı mercileri ile bütün makam, kuruluş ve kişiler; mahkeme kararlarına uymak, geciktirmeksizin onları uygulamakla ödevlidirler.

Gerekçeli kararın birer örneği de birinci fıkrada yazılı yerlere ve kişilere gönderilir."

12. "*Kararların kesinliği ve yayınlanması*"başlıklı 29. maddesi şöyledir:

"Uyuşmazlık Mahkemesinin kararları kesindir. Başkanın uygun göreceği kararlar Resmî Gazete'de yayımlanır."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Muharrem ÜRGÜP, Bilal ÇALIŞKAN, Yüksel NAVDAR ve Ali ÖZGÜR'ün katılımlarıyla yapılan 31/10/2022 tarihli toplantısında; Raportör-Hakim Engin SELİMOĞLU'nun, başvurunun reddi gerektiği yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın başvurunun reddine karar verilmesine dair sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava, davacıların paydaşı olduğu taşınmazın imar planında önce semt spor sahası daha sonra rekreasyon ve tahliyealanı olarak ayrılmasına karşın kullanım amacı doğrultusunda kamulaştırılmaması nedeniyle mülkiyet hakkının süresi belirsiz şekilde kısıtlandığından bahisle taşınmazın değerine karşılık maddi tazminatın faiziyle birlikte tazminine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

15. Dosyanın incelenmesinden; uyuşmazlığa ilişkin başvuru sürecinde de ayrıntılı olarak açıklandığı üzere; dava konusu uyuşmazlıkla ilgili olarak davacı vekilince; ilk olarak, adli yargı yerinde açılan davada uyuşmazlığa konu parsel yönünden görevsizlik kararı verildiği; aynı istemle davacı vekilince idari yargı yerinde açılan davada da yukarıda ayrıntılı olarak yer verilen aşamalardan sonra adli yargı yerinin görevli olduğu görüşüyle Antalya 1. İdare Mahkemesinin 20/09/2022 tarihli ve E.2022/583 sayılı kararıyla Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulduğu anlaşılmıştır.

16. Antalya 1. İdare Mahkemesinin dava konusu taşınmaz ile ilgili olarak, 2021/1361 esas sayılı dosyasında 20/09/2021 tarihli gönderme kararıyla, 2247 sayılı Kanun'un 19.maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesine başvurduğu, ancak söz konusu taşınmaza dair Uyuşmazlık Mahkemesinin 01/07/2013 tarihli ve E.2013/1009, K.20213/1166 sayılı ilamıyla idari yargının görevli olduğuna kesin olarak karar verildiği anlaşılmaktadır. Olayda, Uyuşmazlık Mahkemesince, aynı konu ve sebebe ilişkin olarak adli yargı yerinde daha önce açılandava nedeniyle önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığında görevli mahkemenin belirlenerek, idari yargı yerinin görevli olduğuna kesin olarak karar verildiği; Uyuşmazlık Mahkemesinin kararından sonra, mevzuatta görev konusunu etkileyecek bir değişiklik yapılmadığı görülmüştür. Eğer taraflarca böyle bir değişiklik yapıldığı düşünülüyor ise, idari yargının görevsizlik kararı sonrası davacı tarafından adli yargı yerine başvurulmalı ve duruma göre olumsuz görev uyuşmazlığı süreci yeniden başlatılmalıdır. Bir davada uyuşmazlık çıkarılması için yalnız bir kez başvurulabilecek olmasına karşın aynı istemlerle yeniden başvurulmasında hukuki ve yasal bir neden bulunmamaktadır.

17. Ayrıca Anayasa'nın 141. maddesine göre, davaların, en az giderle ve mümkün olan hızla neticelendirilmesi yargının görevidir. Bu anlamda usul ekonomisi ilkesi Anayasa'da açıkça düzenlenmiş bir ilke olup, adli ve idari yargı ayrımı bulunmamaktadır. Ayrıca Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin adil yargılanmayı düzenleyen 6. maddesi, mahkemelerin makul bir sürede yargılamayı neticelendirmeleri gerektiğini düzenlemiştir. İlk dava açıldıktan 10 sene sonra ortaya çıkan ve davacıların hissesi ile ilgili olup olmadığı belli olmayan 1 m2 lik taşmaya dayanarak yargı yerinin yeniden değiştirilmesi Anayasa'nın emredici hükmüne ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine aykırı olup, kamu vicdanını da derinden etkileyecektir. Kaldı ki aynı taşınmazla ilgili aynı konuda iki farklı yargı yerinde yargılama yapılması da düşünülemez.

18. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Antalya 1. İdare Mahkemesinin 20/09/2022 tarihli ve E.2022/583 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Antalya 1. İdare Mahkemesinin 20/09/2022 tarihli ve E.2022/583 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE, 31/10/2022 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Doğan	Eyüp	Muharrem
TOPAL	AĞIRMAN	SARICALAR	ÜRGÜP

Üye	Üye	Üye
Bilal	Yüksel	Ali
ÇALIŞKAN	NAVDAR	ÖZGÜR